

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 14. De fictione juris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

§. 14.

De fictione iuris.

I. Fictio iuris eo fine inventa est, ut suppleat id, in quo desideratur facti veritas: ac proinde definitur *Legis adversus veritatem in re possibili ex iustâ causâ dispositio. Vel, eius, quod est possibile, contra veritatem pro veritate assumptio.* Exempli gratia. Titius nunquam malus fuisse censetur, quia ferè mores suos cortexit. Item, Caius hæres à puncto mortis testatoris, dominus honorum exitisse fingitur, quamvis nondum adierit hæreditatem. Item, cum maior pars communitalis consensit, tota communitas consentisse reputatur. *Bartol. in l. si is, qui pro emptore. De Usucap. Alciatus tract. præsumpt. P. 3. Ostien. in Rubrica. De præsumpt.*

II. Inter Fictionem iuris, & Præsumptionem differentia est 1. quia Fictio iuris tantum operatur, quantum veritas; præsumptio autem in dubio manet, tamen si eatenus habeatur Veritatis comes, quatenus in contrarium nulla apparet probatio. 2. Fictio iuris est super certo; præsumptio iuris super incerto. *Glo. in l. unie. §. accedit. De rei ux. act.* 3. Contra fictionem iuris non admittitur probatio; sed contra præsumptionem admittitur. 4. Fictio tantum operatur, quantum Veritas; quod præsumptioni per se, non convenit. Idcirco vigilantia opus est, ne quæ sub specie veritatis Fictio decipiat. Nam circa idem duæ fictiones non admittuntur. *Bart. in l. si is qui. De solut. Decius in. si verum petatur. l. singularia n. 6. Wesenbec. li. 2. T. 3. cir. fin.*

III. Fictio ad solam legem pertinet, nec subiecta est arbitrio contrahentium. *l. si forte. De Castr. pecul. Imola Consil. 149.* Neque enim privato cuiquam adhibere fictionem licet, nisi ius permittat, & quasi præeat, quemadmodum vides in stipulatione Aquiliana *l. 18. De acceptilat.* & quibusdam aliis casibus, ubi lex stipulationem fingit, vel hypothecam. *l. un. §. 1. C. de rei ux. act.* Quomodo autem in Canonibus interdum Fictio usurpetur, exempla suppeditat *Glossa in c. Ferrum. Dist. 50.* ubi dicit, hominem convertum à vitâ improbâ fingi à iure, & præsumi quasi novum & recens baptizatum, de quo amplius infra. *n. v.*

IV. Fictio legis naturam imitatur, & eodem effectus habet. *l. adoptio. De Adopt. Quocirca ut naturaliter quis filium, ad tempus aut sub conditione habere nequit, ita nec eundem emancipare, aut adoptare in diem potest; sed absque omnimutatione temporis facienda emancipatio & adoptio est. l. si tibi. eod. Barb. axiom. 97.*

Fieri tamen nequit, ut Ficti natura, & veritate potentior sit. *l. filio quem. De lib. & posth.* quin potius contra veritatem (re ipsa existentem) nititur, ut ex data definitione liquet, quamvis in casu ficto tantum operetur, quantum veritas in vero, *Andr. Gaill. l. 2. Observ. 127. nu. 6. Peck. in Reg. Ratihabitionem. De Reg. Jur. in 6. Limita, nisi ipsa veritas requiratur, per Decium in Reg. Omnia ferè 153.*

V. Tum à Canone, quam à lege Fictionem reperiri per omnia Prædicamenta Aristotelis, eleganter ostendit Nicolaus Eberhardus in loco. De vi fictionis, ut patebit singula perillustranti.

Primo

Primo, de substantia exemplum est Matth. 11. v. 14. Ipse (Ioannes Baptista) est Elias, qui venturus est. c. *Queritur* 22. q. 2. Item in l. Titius testamento. De lib. & posth. fingitur non natus, qui natus est.

Secundo de quantitate Marci 10. v. 43. Quicumque voluerit esse maior, erit Minister. c. *Diaconi* dist. 93. secundum leges autem fingunt subinde, aliquid esse plus ratione temporis. *Instit. de act. non. §. plus autem.* Fingunt etiam plus solvi. cum nihil debetur; & minus solvi, cum nihil solvitur. l. *minus solutum.* De verb. signif.

Tercio de qualitate exemplum habes in c. *ferrum* dist. 50. ubi post peractam poenitentiam, & in melius mutatis moribus criminolus fingitur non criminolus. Iure Civili autem subinde lex fingit esse purum, quod est conditionatum & è conuerso, quod conditionatum est, purum esse. §. *impossibilitas* *Instit. de hered. instituendis.*

Quarto de relatione Luca 2. v. 48. Ego & Pater tuus dolentes querebamus te. Vbi Iosephus qui pater non erat, fingitur esse pater, & habetur transumptivè in c. *Institutum* 27. q. 2. secundum leges autem interdum fingitur esse filius, qui non est, & econtra, cum talis per sententiam declaratur. l. 1. §. *fin.* & l. *sequ.* De liberis exhibendis & l. *ingenuum.* De statu Iudicum.

Quinto de Categoria ubi, quod locum significat, exemplum est in c. *Mutationes* 7. q. 1. ubi ad alium Episcopatum translatus fingitur adhuc in priore loco esse, in quo revera tamen non est. Iure Civili non raro fingitur esse praesens quoad commodum suum, vel incommodum, ut patet in exemplo absentis Reipub. causa, & corruptum: sed plenissime in fictione

possimiiii, & legis Corneliae. Nam iuxta priorem qui captus ab hoste in civitatem revertitur, nunquam abfuisse fingitur: iuxta posteriorem verò, mortuus in captivitate apud hostes in civitate mortem obiisse fingitur. l. *Cornelia.* De testam. *Instit. Quib. mod. in patria potest. §. si ab hostibus.* Dynus in Reg sine possessione De Reg. Iur. in 6. n. 14.

Sexto de quando, seu tempore non ratio fingitur aliquid eo tempore esse, quod non est. c. *periculosè.* De panit. dist. 1. ubi homicidio cum patrat, praesens esse fingitur, qui consulit illud, vel mandavit. In Iure Civili exemplum habes in actu conditionali, qui sortitur effectum ex tanta conditione, & tamen quia conditio retrahitur fingitur dudum antea fuisse. l. *si quod pendente.* De peric. & comm. rei vendita.

Septimo de actione exemplum extat in c. *Quarta.* De sent. excom. ubi violentas manus in clericum finguntur iniicere, qui consentiunt in percussione, nec obviate laborant, cum possunt. In legibus autem saepe illi tribuitur actio, qui procul distans procuratorem constituit. l. *licet.* De iud. Item aliquando fingunt eum, qui tacet loqui, ut in tacitis stipulationibus: & vicissim non loqui, qui loquitur, ut cum aliud dixit, quam voluit. l. *In ambiguo.* De reb. dub.

Octavo de passione fictio interdum dicit illum pati, qui nihil patitur: & econtra non pati, qui revera patitur. c. *proposito.* & seq. 32. q. 5. leges autem fingunt patri illatam iniuriam esse cum filio illata est. §. *patitur.* *Instit. de iniur.* Similiter domino iniuria facta censetur, quando servis facta est.

Nono

Nono, quod prædicamentum *Situs* at-
tinet, in *c. Nervi testicularum* & *c. duo mala*
dist. 13. fingitur perplexitas esse, ubi non
est. Secundum leges verò in præscriptio-
ne non currente adversus minores. Nam
fingitur stare, & esse in pendentia. *l. fin. C.*
quib. ex causis maiores in integ. rest. Similiter
præscriptio aliquando currere, aliquan-
do dormire fingitur. *c. Cum non liceat, ex*
transmissa de præscriptionibus.

Decimo, denique de habitu exemplum
est in *c. lex continentia D. 31.* & in *c. vxoratus*
De convers. coniug. Vbi coniugatus
fingitur non habere vxorem. Leges au-
tem subinde interpretantur eum habere
qui non habet. *l. Qui actionum. n. De Reg.*
Iur. idem habere possessionem, qui caret
illa, ut cum ab ea advocari potest. l. nemo
inn. Glo. C. de acquir. poss. Præterea non ha-
bere dominium, aut rem, cui pretium
deest, vel qui tantumdem est præstaturus.
l. plane n. De l. 2. v. Azor. in summa.

§. 15.

De præsumptione.

I. Præsumptio est cognitio ex circumstan-
tiis resultans. *c. ex studiis de præsumptio-*
ne. ubi conversatio in adolescentia dici-
tur facere præsumptionem pro senectute.
Melius ita definitur. Est coniectura proba-
bilis ex certo aliquo signo proveniens ad as-
truendam rei dubia fidem. Dicitur *c. Coniectura*
probabilis, ut distinguatur à suspitione le-
vi, & iudicio temerario, de qua accuratè
agit *Domin. Soto lib. 3. de iust. Q. 4. art. 3.* Di-
citur *2. ex certo signo proveniens,* non quòd
in omni eventu veritatis respondeat, sed
quia ut plurimum, iuxta materiam &
qualitatem rei, de qua præsumitur vel su-
per certo, intellige determinato. Dicitur
3. ad astruendam rei dubia fidem, quia semper

pro obiecto habet veritatem dubiam
in quo à fictione differt, ut *§. præ. n. 2.*
diximus.

Illustrè & singulare exemplum in fa-
ctog alomonis cernitur, qui ex verbis
affectu materno prolatis colligit mulie-
rem illa profertentem infantis, de quo
litigabatur, matrem esse. *l. 3. Reg. c. 3. c. af-*
ferre mihi De præsumpt. Rubr. n. De probat. &
præsump. Panormi. in c. is qui de sponsal. Angel.
V. Præsumptio & alii summi. Casus. l. 4. T.
13. Vallens. l. 2. T. 23. Tuschus Concl. 109.

II. Dividitur primo acti suspicio, in
levem, seu temerariam, & probabilem.
Temeraria est iudicium mentis ex con-
iectura, seu signo patum probabili natu-
ideoque à nobis & à iure reicitur. *c. In-*
quisitionis De sentent. excomm. Nec quen-
quam ex tali præsumptione iudicandam
esse, statuit Pontifex *c. primo semper 2. Q. 1.*
Probabilis præsumptio è contra proba-
bili fundamento, seu coniectura nititur,
in quo tamen secundum magis, & minus
varietas fit. Vnde aliqui dividunt in ve-
hementem, seu violentam, & non vio-
lentam. *Tholos. 48. c. 11. Tusch. Copel.*
617.

Dividitur secundo in eam quæ hominis
& eam quæ iuris est, de illa modo dixi-
mus, hæc in ipso iure invenitur, & du-
plex assignatur, alia iuristarum, alia iu-
ris & de iure. Præsumptio iuris tantum
dicitur, quando ius in re dubia aliquid
præsumit, nihil constituendo quod pro
iure habeatur: eiusmodi est præsumptio
factæ solutionis ex chirographo cancel-
lato. *l. si chirographum 2. 4. n. De probat.* illa
item, quæ præsumitur, eum in adolescen-
tia probis fuit moribus, etiam in senectute
probum esse, & è contra *c. ex studiis c.*

F

man-